

**Repro
Management**
– sund fornuft

Rådgivningskoncept
ReproManagement

Rådgivningskoncept til ReproManagement

Redaktion Søs Ancker, Dansk Kvæg
Torben Nørremark, Viking Danmark

*I projektgruppen har desuden
deltaget* Anders Fogh, Dansk Kvæg
Karen Helle Sloth, Agrotech
Marlene Trinderup, Agrotech

*Følgende har bidraget med test af
materiale til kapitel 5 og 6* *Mælkeproducenter*
Jørgen Baisgård, Nørager
Morten Hansen, Vrå
Erik Gert, Gørløse
Per Vestergaard, Vildbjerg
Ebbe Ellemann, Aarup

Kvægkonsulenter
Tonny K. Andersen, AgriNord
Jens Meldgaard, LandboNord
Lone Andersen, Gefion
Karsten Jensen, Heden & Fjorden
Inger Marie Antonsen, Centrovice

Avlsrådgivere, Viking Danmark
Lars Kloster
Bjarke Kudahl Kristensen
Kenneth Byskov
Mads Fjordside
Jakob V. Andersen

Dyrlæger
Erik Valbjørn, Nørager Dyrehospital
Karen Margrethe Kyster, Midtendsyssel Dyrlæger
Katrine Boel, Dyrlægegruppen Laugø
Birgit Olesen, Aulum-Vildbjerg Dyrlægerne
Jesper Sønderby, Glamsbjerg Dyreklinik

Inseminører, Viking Danmark
Gunnar Steen Nielsen
Brett Joseph Yanz
Svend Fink
Jens Mølgaard
Carsten Vest Hansen

Layout Inger Camilla Fabricius, Dansk Kvæg

Grafisk bearbejdelse Henrik Svith, Dansk Kvæg

Foto Jens Tønnesen, DLM

ISBN 978-87-91566-36-3

December 2009

Forord

Siden udarbejdelsen af Vidensyntese Reproduktion (Rapport 113, 2006) er der gennemført en række reproduktionsprojekter. Disse projekter har dels resulteret i mere viden om hvilke ernærings-, sundheds- og managementmæssige faktorer, der har betydning for reproduktionen og i hvilken grad. Dels er der lavet en række nye reproduktionsudskrifter til daglig styring og vurdering af opnåede resultater.

‘Rådgivningskoncept til ReproManagement’ er en praktisk orienteret vejledning, som gør den opnåede viden anvendelig i besætningerne, og som kan bruges af mælkeproducenter og rådgivere.

Målet med at bruge hele eller dele af vejledningen er at forbedre reproduktionseffektiviteten i den enkelte besætning. En synliggørelse af mulige samarbejdsflader mellem kvægkonsulent, dyrlæge, avlrådgiver og inseminør har desuden været et vigtigt element i opbygningen af materialet.

Når der opstår reproduktionsproblemer i en besætning, kan årsagerne oftest findes som en kombination af flere, forskellige faktorer, fordi den hunlige frugtbarhed påvirkes af både avl, ernæring, sundhed og management. Dette har forskellige økonomiske konsekvenser. Derfor har det været nødvendigt at inddrage og synliggøre materiale og værktøjer, som er udarbejdet af andre fagområder inden for Dansk Kvæg og Forskningscenter Foulum.

Tak til projektets følgegruppe for test af materiale, og tak til kollegerne ved Dansk Kvæg, Viking Danmark og Agrotech, som har bidraget til processen under udarbejdelsen af *ReproManagement – sund fornuft*.

Skejby, december 2009

Projektleder Søs Ancker
Konsulent, Team Reproduktion og Avl

Indhold

	Side
Introduktion til materialet	4 - 5
Kapitel 1	
Strategi	1
Har du en strategi – og kender du konsekvenserne?	2 - 7
Kapitel 2	
Udpeg indsatsområder	1
Vejledning til Reproudskrift – køer og kvier	2 - 5
Reproudskrift, køer	6 - 7
Reproudskrift, kvier	8
Vejledning til Reprodagsliste – køer og kvier	9 - 13
Udskrift, Reprodagsliste Køer	14 - 17
Vejledning til Reprodagsliste – kvier	18 - 20
Udskrift, Reprodagsliste Kvier	21 - 22
Vejledning – Kønsorteret sæd Kvier	23 - 25
Udskrift Kønsorteret sæd Kvier	26
Kapitel 3	
Prioriter indsatsområde	1
Prioritering af indsatsområde – hvordan gør man?	2 - 4
Skemaer til prioritering af indsatsområder	5 - 7
Kapitel 4	
Sæt mål for indsatsområder	1
Indfri din reproduktionsstrategi	2 - 5
Indberetning af mål i Dyreregistrering	6
Kapitel 5	
Udpeg punkter til handlingsplan	1
Tjeklister – oversigt	2 - 10
- Lav insemineringsprocent, køer	
- Lav drægtighedsprocent, køer	
- Lav insemineringsprocent, kvier	
- Lav drægtighedsprocent, kvier	
Faktablade – oversigt	11 - 46
Vejledning til Tjeklister og Faktablade	47
Kapitel 6	
Handlingsplan – opfølgning på plan og mål	1
Skema til udfyldelse af handlingsplan	2 - 3
Eksempel på udfyldt handlingsplan	4

Introduktion til materialet

Mælkeproducentens økonomiske udbytte afhænger blandt andet af, om køerne har normalt fungerende reproduktionsfunktioner. Eventuelle reproduktionsproblemer resulterer i forlænget kælvningsinterval, ufrivillig udsætning samt udgifter til indkøb af kvier, insemineringer og veterinærbehandling. Når der opstår reproduktionsproblemer i en besætning, kan årsagerne oftest findes som en kombination af flere, forskellige faktorer, fordi den hunlige frugtbarhed påvirkes af både avl, ernæring, sundhed og management.

Ved at introducere et rådgivningskoncept, der udnytter de forskellige rådgiveres kompetencer til problemløsning, skabes de bedste forudsætninger for at vende / modvirke den markant negative udvikling i reproduktionsresultaterne, som har vist sig i takt med en stigende mælkeydelse pr. ko.

Repromanagement – sund fornuft er tilgængelig i en elektronisk version, så man kan printe de sider ud, man ønsker at anvende, på:
www.landbrugsinfo.dk → Kvæg → Reproduktion

Hvem vil ikke gerne øge reproduktionseffektiviteten?

De nyeste, danske opgørelser på kvægdatabasen (2008) viser, at den gennemsnitlige reproduktionseffektivitet på besætningsniveau ligger på 0,15, og at der er en forskel på 0,07 mellem den bedste og den ringeste fjerdedel af de danske malkekvægbesætninger. Med udgangspunkt i disse resultater, er der i 2009 foretaget nogle økonomiske beregninger. De viser, at forskellen i reproduktionseffektivitet mellem den bedste og den ringeste fjerdedel dækker over en forskel i dækningsbidraget på 578 kr. pr. årsko. Når man sammenligner de 10 pct. bedste med de 10 pct. ringeste er forskellen på 1.263 kr. pr. årsko. Det er da værd at overveje, at flytte sig til den bedste fjerdedel!

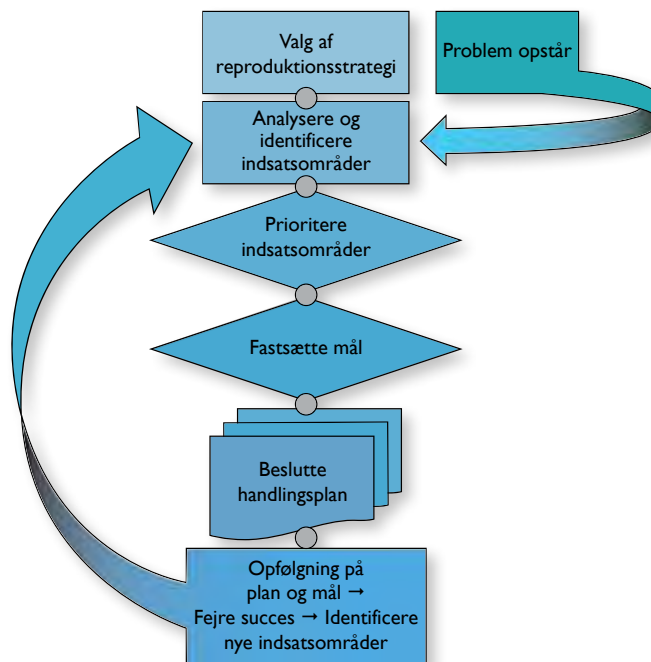
Reproduktionseffektiviteten i en besætning dækker overordnet set både koens biologiske egenskaber og mælkeproducentens managementmæssige evner. Det er et samlet tal for hvor mange insemineringer, der foretages ud af de mulige brunster, og hvor stor en andel af disse insemineringer, der resulterer i en drægtighed. Reproduktionseffektiviteten får man altså ved:

$$\text{Insemineringspct.} \times \text{Drægtigheds pct.}$$

– og mange faktorer har en effekt på disse to nøgletal.

Sådan er materialet bygget op

I det daglige, når mælkeproducent og rådgivere arbejder sammen for at løse / forebygge et problem i besætningen, sker det bevidst eller ubevidst, via nogle bestemte trin, som skitseret i figur 1.

Figur 1. Skitse over rådgivningsprocessen i malkekvægsbesætninger.

Rådgivningskoncept til *ReproManagement* afspejler de forskellige trin via 6 kapitler, som indeholder inspiration til, hvordan man arbejder med nedenstående.

1. Mælkeproducent / rådgiver foreslår at ændre strategi på et / flere punkter ELLER mælkeproducent / rådgiver bliver opmærksom på et / flere reproduktionsproblemer i besætningen
2. Ved at diskutere problemerne / de nye strategier får man øje på en række områder, hvor der skal gøres en indsats
3. Da der ofte er flere indsatsområder, der skal tages hånd om, er det nødvendigt at lave en prioriteret rækkefølge
4. Når man er enige om hvilket indsatsområde, man skal arbejde med først, aftales hvad målet er
5. For at nå målet, skal der arbejdes systematisk på at udpege det, der skal gøres
6. For at gøre det overskueligt, hvilke initiativer der skal arbejdes med, skrives punkterne i en handlingsplan. Der skal løbende følges op på, om mælkeproducent / ansatte / rådgivere får gjort det, der er aftalt – og om de husker at fortælle samarbejdspartnerne, at det er gjort.

Hvert kapitel begynder med en forside, som indeholder:

> Baggrund

> Værktøjer

> Kommunikation

De enkelte kapitler indeholder desuden materiale, som er relevant på de enkelte trin. Det kan være en opsamling af de nyeste resultater på området (kap. 1) eller nye reproduktionsudskrifter og tilhørende vejledninger til udskrifterne (kap. 2). Som hjælp til en systematisk udpegning af de tiltag, der er nødvendige i besætningen, er der udarbejdet nogle *Tjeklister*, med tilhørende *Faktablade*, som skal være med til at afdække hvilke faktorer, der kan være grunden til at den enkelte besætning ser et givet problem (kap. 5). I *Handlingsplanen* (kap. 6) er der fokus på de tiltag / aktiviteter, der skal udføres i besætningen, men også på kommunikationen mellem de involverede parter – mælkeproducent, ansatte, inseminør, avlsrådgiver, kvægkonsulent og dyrlæge.